

A szegedi katonanap.

(Saját tudósítónktól.) A szegedi társadalom is méltóképen ki akarja venni a részét abból a mozgalmából, amely országszerte megindult a behívottak családtagjainak a segélyezésére. Már a részleges mozgósítás után is nagy arányokat öltött ez az akció és a szegedi társadalom áldozatkészen adakozott a nemes célra. *Cicatricis* Lajos dr. főispán, a segélyző központi bizottság elnöke, ezen cél hathatósabb támogatása végett rendezte meg a bizottság lelkes közreműködésével a katonanapot, amelyet ma tartottak meg Szegeden.

A mai katonanap impozáns és kitünő sikerű volt. Reggel a templomokban istentiszteletet tartottak a katonákért. A belvárosi templomban *Lamberg* Dezső lelkész misézett és utána hazafias beszédet intézett a nagyszámu hallgatósághoz. A rókusai templomban *Várhelyi* József esperes-plébános kanonok fényes papi asszisztenciával végezte az egyházi szertartást; aztán ő is lelkesítő beszédet mondott, amelyet meghatottan hallgattak végig a hívők. Az alsóvárosi templomban az új gárdián, *Zadravczy* János szolgáltatta a misét. A városi és katonai hatóság az összes templomokban képviseltette magát.

Az istentisztelet után a korzóra vonultak a katonanap rendezői és a közönség. Itt vette kezdetét a gyűjtés. A Klauzál-téren és a Széchenyi-téren több sátrat állítottak föl, amelyekben uriaszszonyok árusítottak virágot, nemzeti színű kokárdákat és a király fényképével ellátott plakettet. A pénzt urnákba gyűjtötték össze. Az urileányok pedig a korzót, a Kárász-utcat és a város forgalmasabb utcáit járták végig perselyekkel. Minden ember szívesen adakozott a nemes célra; sok szép leány két-három perselyt is telegyűjtött délig.

Tizenegy órakor a Széchenyi-téren megszólalt a katonazene és a sétálók tömegének lelkes éljenzése mellett hazafias indulókat játszott. Az uriaszszonyok és leányok jókedvvel és a katonazene ütemeire szíves kötelesség-érzettel pumpolták az udvarlókat, akik egy-egy virágszálat kaptak filléreikért. A tüzerkatonák ekkor vonultak végig a városban. A korzóra éppen délben értek. A municíós kocsikon hatalmas nemzetiszínű zászlók lengtek, a katonák tetőtől-talpig fel voltak virágozva, még a puskák csövében is krizantémum volt. A sétálók óriási éljenzéssel kísérték a derék katonákat; gyümölcsöt, szivart és cigarettát dobáltak föl a kocsikra.

A délutáni órákban a forgalmas kávéházakban jelentkeztek a gyűjtő urileányok; még a kártyaszobákba is bementek és a szolid alsózók fölé téve minden babonát, jókedvűen potyogtatták a hatosokat a csörgő perselyekbe.

Estefelé olyan mozgalmas élet tarkálott a szegedi korzón, amelyen talán még sohasem volt. Ember-ember hátán nyüzsgött, zeneszó, lelkesedés, harsány éljenzés és patogó hazafias nótaszó töltötte be az utcákat. A jótékonysági vásár pompásan sikerült, adakozó kedvében volt mindenki s adakozott is, — ameddig a zsebe győzte. Hat óra után kivonultak a daloskörök a városháza elé és szebbnél-szebb dalokat énekeltek. Gyűjtötták az emberek lelkesedését, amit a gyűjtő leányok ügyesen tudtak kihasználni. Aki megállt, nézett és látni akart, annak meg kellett fizetni a vámot.

Hét óra tájban a cigányzenekarok fogtak hangversenybe a Széchenyi- és Klauzál-téren. Csakhamar csoportok verődtek össze, amelyek rögtönzött felvonulás keretében tünettek a haboru mellett, éltették a királyt, a hazát, Németországot és a német császárt. Az egyik ilyen tüntető menet *Szántóné* Ládányi Mariska verbuválta össze és kezében a nemzetiszínű zászlóval, vezette a tömeget a korzón végig.

Hatalmas embertömeg állt a városháza előtt is, amely gyönyörűen ki volt világítva. A főkapu fölött apró lángocsákból ez a fölírás tündökölt:

— Éljen a király!

Alatta a magyar korona. A városháza, a bérház ablakaiban gyertyák égtek az egész soron.

Az utcai hangverseny után kezdődött a tüzijáték. Gyönyörű látvány volt, amikor a rakéták durrogása és piros és kék csillagok hullása közben egyszerre csak égő vörös fényben állt a városháza tornya, mintha igazán égne. A tömeg ujjongott, éljenzett az utcán, mindenkit magával sodort a tüntetés, még a perselygyűjtő kisasszonyokat is, akik nyolc óra felé mind gyérebben kezdtek mutatkozni, míg később egészen letűntek a látathatárról.

A *Korzó-mozi* óriási nyári helyisége ma este zsúfolásig megtelt közönséggel. A katonanap méltó befejezése volt ez a diszelo-adás, amelyen kitünő művésznők, színészek, valamint műkedvelők is sikerrel debutáltak. Minden egyes szám élvezetes volt, mégis kiemeljük a szereplők közül egyik tüzér-szados feleségét, aki cigányzenekar élén játszott, mint nagyszerű primás és frenetikus tapsokra ragadta az emberéket. Volt tüzijáték is. A legnagyobb elismerés illeti *Bachékat*, a *Korzó-mozi* áldozatkész tulajdonosait, valamint *Vass* igazgatót is.

HIREK

0000

X. Pius.

A keresztény világ gyászol: ma éjjel csöndesen elszenderült X. Pius pápa, Krisztus földi helytartója.

A monarchia katolikus, hithű uralkodóját és a katolikus magyar: Máriának ajánlott országot szinte a legközelebből érinti az első egyházi fejedelem halála. A nagybeteg pápa, aki megkülönböztetett szeretettel volt mindig a magyarok iránt, a napokban adta tudtára az egész világnak, hogy a monarchia igaz ügyért harcol és áldását adta fegyvereinkre. A sors kiírkészhetetlen játéka, hogy Szent István dicső, első keresztény királyunk napjának hajnalán költözött el a földről X. Pius, akinek uralkodását úgy jellemezhetjük, hogy a keresztény türelmét és a béke áldásait hirdette mindenben.

X. Pius pápa, családi nevén *Sartó* József, született 1835. június 2-án Észak-Olaszországnak Velence tartományában, a kis Riese nevű olasz faluban. Egyszerű földműves ember volt az édesapja: *Sartó* Giamatista. A gyermekáldásban bő része volt a *Sartó* házaspárnak. *Sartó* József volt a második gyerek. Utána még tíz gyermeke született az öreg *Sartónak*.

Sartó József, a kis „Beppinó” gyermekéveit a faluban töltötte. Tizenkét éves korában került a kis Beppinó a castelfranciói gimnáziumba. Fürge, eleven, tréfás, sőt pajkos is volt, de csak az iskola falán kívül. Egyéb-ként komoly, tudnivágyó, a szorgalom mintaképe. Tizenöt esztendősen korában a páduai szemináriumba került a kis Beppinó. Az ifjú klerikus kitünően tanult. 1858. szeptember 18-ikán pappá szentelték, másnap szolgáltatta első szent miséjét. Még ezen év őszén a páduai Tomboló káplánja lett. Mint ilyen, kilenc évig működött a faluban. 1867. tavaszán Salzanó plébánosa, nemsokára Trevisóban kanonok, majd 1885. április 18-án püspök lett Mantovában. 1893. június 15-ikén nevezte ki XIII. Leó pápa *velencei biboros patriárkává*, 1903. július 20-án délután négy órakor XIII. Leó pápa (családi nevén *Pecchi* Joakim gróf) hosszas betegség után 93 éves korában meghalt. Utána megindult a kombináció: Ki legyen az utód? A közvélemény *Rampolla* biborosnak ísolta a tinarát. A be-

avatottak szerint ellenben *Gotti* volt a jövő-dő pápa. Akik azonban tudták, hogy a francia és a német diplomácia mily elkeseredetten harcolt a két név körül, azok sejtették, hogy egy harmadik jelölt fog diadalmaskodni, a kinek személye nem jelent meg az egyik, vagy másik állam iránt sem különösebb jó, sem különösebb rosszindulatot. Ezek jelöltje lett *Sartó* József. Négy napon át tartott a konklávé, a pápaválasztás. Képzeltetlennül nagy volt az izgalom az egész földkerekségén. Az első szavazás 1903. augusztus 1-én volt. 62 biboros szavazott. Ekkor *Sartónak* csak 5, *Rampollának* 24, *Gottinak* 17 szavazata volt. A hetedik szavazáskor — augusztus 4-én — *Sartó* József szavazatainak száma ötven, *Rampolláé* 10, *Gottié* 2. *Sartó* Józsefet tehát nagy szótöbbséggel pápává választották. Augusztus 9-ikén megkoronázták az új pápát. Azóta — teljes tizenegy esztendő át — uralkodott dicsőségesen X. Pius.

— A menetrend. Augusztus 20-án lépett életbe az új menetrend, amelyet itt közlünk: Szegedről Fülegházáig délután 3 óra 37 p. Igazolvány nem kell. Szegedről Budapestre postavonat, reggel 8 óra 5 p. Igazolvány kell. Szegedről Temesvárra postavonat, reggel 7 óra 58 p. Igazolvány kell. Szegedről Kikindára délután 3 óra 28 p. Igazolvány nem kell. Szegedről Aradra postavonat, reggel 8 óra 15 p. Igazolvány nem kell. Szegedről Aradra reggel 1 óra 24 p. Igazolvány nem kell. Karlova—Nagybecskerek felé délelőtt 11 óra 51 p. Igazolvány nem kell. Szeged-Rókusról—Nagyváradra postavonat este 10 óra 3 p. Igazolvány kell. Szeged-Rókusról Orosházára délután 3 óra 43 p. Igazolvány nem kell. Szeged-Rókusról Szabadkára postavonat, reggel 4 óra 31 p. Igazolvány kell. Szeged-Rókusról Szabadkára reggel 6 óra 07 p. Igazolvány nem kell. Szeged-Rókusról Szabadkára délután 4 óra 31 p. Igazolvány nem kell. Az arad-csanádi vonatokhoz igazolvány nem kell.

— Istentisztelet a zsinagógában. A pén-teki istentisztelet délután félhétkor kezdődik.

— Egy szegedi hadnagy hősiessége. Napról-napra újabb és újabb hírek érkeznek derék katonáink hősiességéről. Most újabb részleteket tudtunk meg egy szegedi utász hadnagy, *Daedy* Henrik bátor cselekedetéről, amiről annak idején már röviden hírt adtunk. A temesvári garnizon-spitalban volt Vörös Keresztes ápolónő, egy szegedi uriaszszony, *Vasváry* Sándorné. Szegedre visszajövet, elbeszélte, hogy ő ápolta, akinek egy schrapnell szilánkjá fúródott a lábába, de ha a láza enged és rövidesen begyógyul a sebe, ismét visszatér a harcterre. A Vörös Keresztes ur-hölgynek a következőkép beszélte el sebesülését *Daedy* Henrik hadnagy:

— Éjjel volt, sötétség borult az egész tájakra, amikor a szemendriai hid mellett portyáztam csapatommal, a folyó tulsó részéről tüzelést hallottam. Csónakokba ültünk s csendesen, hogy észre ne vegyenek bennünket, haladtunk át a tulsó part felé. Már majdnem ellenséges határra értünk, mikor észrevettem, hogy az ellenség óriási fölényben van. Egyszerre visszavezényeltem katonáim, akik nagy lelkesedéssel akartak partra szállni, — akkor már valóságos golyózápor lepett el bennünket. Marokra fogtuk erősen az evezőlapátokat s igyekeztünk minél előbb a tűzvonalból kikerülni. Közben a folyóról nem egy katona oly ügyesen célzott, hogy a par-ton levő szerbeknek érzékeny veszteséget okozott.

— Egy golyó evezőm lapátja közepét találta s széjjel törte. Mikor kiérttem a partra, egy schrapnellszilánk fúródott a lábamba — de könnyen kiheverem. Mondhatom, abszolút ügyetlenül lövöldöznek a szerbek s legtöbb fő-vésük a fejünk fölétt haladt el.

— A szesz folyadék pótadója. A szegedi királyi pénzügyigazgatóság a szesz folyadék pótadójának felemeléséről ma hirdetményt tett közzé, amelyben tudatja a közönséggel, hogy a törvény értelmében